

**ДЕТСКОТО КНИГОИЗДАВАНЕ В
БРАЗИЛИЯ – С МОДЕРНА ВИЗИЯ, НОВИ
СЕРИИ И РАЗНООБРАЗЕН РЕПЕРТОАР****Стела В. Георгиева****THE CHILDREN'S BOOK PUBLISHING IN BRAZIL –
WITH A MODERN LOOK, NEW SERIES AND
DIVERSE REPERTOIRE****Stela V. Georgieva**

*The study presents the children's book publishing in Brazil. The study also examines the literary creativity of writers for children with global relevance, goes on the trail of modern children's book in Latin America (Brazil). The study presents activity of **Ministerio da cultura, Publish News Brasil, Camara Brasileira do Livro, publishing Pallas, Grupo Editorial Record, Mauricio de Solsa Editora, Editora Ridee, Biruta Editor**. The author Stela Georgieva, PhD have included their observations and empirical experience, which is the result of creative trips across European countries for scientific research purposes. Stela Georgieva, PhD is Assistant Prof. in the University "St. Cyril and St. Methodius" – Veliko Turnovo (Department of book publishing and library information activities). Stela Georgieva, PhD is the author of over 30 research papers and studies in scientific collections, yearbooks and journals. He is the author of the book "Media, literature, historicity" (2013); she is the author also of „Bulgarian publishing: Reader copyright texts” (2012) – co-authored with Prof. Lachezar Georgiev and "Roads of Children's Book" (co-authored with Prof. Lachezar Georgiev). Stela Georgieva, PhD is a member of the e Union of scientists in Bulgaria and the Union of Bulgarian journalists.*

Key words: children's book publishing, writers for children, publishing series, illustrators of children's books, editions.

В една голяма страна като Бразилия, чиито връзки са тясно свързани с португалското книгоиздаване и език, съществува дълъг списък от издателства, които работят в полза на каузата за развитие и популяризиране на детската книга. Тук функционират редица фондации и правителствени организации, допринесли много за това да превърнат изданията за деца в един атрактивен елемент от културното и образователно развитие на страната. Сред най-големите институции, които работят за имиджа на бразилската детска книга, са: „*Publish News Brasil*”, която създава свой проект за работа в сферата на книгоиздателския бранш; „*Camara Brasileira do Livro*” – нейната дейност е насочена към предизвикателствата, свързани с книгата: издателства, промоции, научни форуми, панаири и изложения на книгата както в страната, така и в чужбина; *Ministerio da cultura* и *Националната библиотека с проекта – „Governo federal Brasil – Pais rico e pais sem pobreza”*; *Libre – Liga Brasileira de Editoras*”. Дейна организация е и „*Apex-Brasil*” –

един от най-големите инвеститори в бранша. С цел популяризация и добра реализация на бразилския книжен пазар за деца, горепосочените организации и структури правят и още една съществена стъпка. Всяка година те представят най-доброто от детската продукция на страната в специален каталог, който се изработва върху PDF формат и се пуска в публичното онлайн пространство. Каталогът проследява едни от най-интересните детски самостоятелни заглавия и издания, обединени в колекции с разнообразен тематичен жанр. В каталога от 2013 г. например могат да се открият над 100 издателски формации, излезли с най-доброто в бранша. Сред тях са имената на млади и проходящи компании, чиято поява датира от последните няколко години, до формации с десетилетна традиция в книгоиздаването. В самото начало каталогът проследява накратко целите и задачите, които си поставят неговите създатели, а в края му, на с. 148, са посочени имената на неговите съставители. В основната си част изданието акцентира на издателства с регионален и международен статут, представящи образователни, забавни, научнопопулярни и художествени заглавия. Самите издателски марки са включени в отделни категории, отговарящи на тематиката, която предлагат. Съдържат кратко резюме за дейността и книгите, с които излизат на пазара.

Сред интересните издателски формации, които заслужават да бъдат разгледани в настоящото изследване, е „**Pallas**”, със седалище Рио де Женеиро. Специализира се в книгоиздаването за деца, тинейджъри и възрастни от 1975 г. Предлага на аудиторията си заглавия в различни сфери на живота, дори мистика, религия и магия. Представената подкатегория „Бебе” показва забавни истории за най-малките: „*Na rua*” – „*На реката*”. В книгата „*Lulu amore historias*” („*Лулу обича историите*”) от Anna McQuinn и илюстратора Rozalind Beardshaw (формат 20x23 см; ISBN- 078-85-347-0521-9) малката Лулу изживява сякаш реално всяко описано приключение и неволно си представя, че е героиня в разказаните истории. Интерес представляват и образователните заглавия, които дават ценна информация за грижата и отглеждането на детето: „*Eu*” („*Аз*”) и „*Quantos*” („*Колко*”) с автор Melena Cottin. Последната книга тук дава съвети как родителите да разбират правилно своите деца, кога да изискват и кога да насърчават дейността им. Издателството акцентира и проследява в своята дейност културните корени на бразилците, разглеждайки в свои дет-

ски книги интересни мистики от африканската култура, която е пренесена в страната през вековете. Тук младата читателската аудитория може да открие непознати религии, езикови и философски възгледи на народите от черния континент. Издателят дава ценна информация за предлаганата от него тематика, свързана с богатата гама от африкански и афробразилски истории. „Pallas” създава в своя сайт и специалната секция „Класна стая”, имаща за цел да подкрепи в някои основни направления афробразилската култура и да запознае децата с нея. За да направи бразилското общество по-солидарно с културата и проблемите на смесеното население в страната, издателството предлага специални учебници и издания. Колекцията се състои от 18 заглавия за деца, която е разделена на групи. Всяка група зависи от това на коя степен отговаря. В бразилското образование има 9 степени на начално образование. В тази връзка книгите са разделени според съдържание, възрастова граница, форма, степен на образование. Издателят посочва, че всяко от изданията тук може да се ползва в най-динамичните дисциплини, както и междусекторните теми като история и култура, храна и животни, история и география и др. Едно изданието тук е разглежданата по-горе „Лулу обича историите”. Впечатляващо детско издание е „Черната книга на цветовете” с автори Melena Cottin и Rosana Feria. Книгата, отпечатана върху черна хартия, предлага на аудиторията на най-малките кратки фрази, които те да успяват да възприемат с помощта на визуалните ефекти. Друга задача е да се разграничат поднесените по оригинален начин цветове, релефни илюстрации и форми на предмети. С напипване малчуганите могат да отгатват имена, букви, животни, като докосването до книжното тяло става осезаемо и възбуждащо.

Друго бразилско издателство с водещи традиции е „Grupo Editorial Record”. Издателството е основано през 1940 г. и е едно от големите конгломерати в страната и Латинска Америка. Под неговата шапка работят още редица по-малки издателски формации, закупени през различни периоди от време – „Editora Record”, „Bertrand Brazil”, „New Age”, „Best Biznes”, „Verus Editora” и др. Лидер е в издаването на книги с преводен характер и на португалски език. Издава още учебници, учебни помагала, учебници на чужди езици – английски и испански. Първият в Бразилия разпространител на комиксова литература.

„Grupo Editorial Record” притежава една от най-модерните печатни технологии, отговарящи на

всички изисквания. Отпечатва до 100 книги в обем 200 страници в минута, а в годишния каталог влизат 6000 нови заглавия, предлагани в хилядни тиражи. 4000 от заглавията са с национално значение, а останалите 2000 с международно. Сред авторите, с които работи издателството, са 22 лауреати на Нобелова награда като Джон Стайнбек, Уилям Фокнър и др. Издателската мегакомпания участва в престижните европейски и латиноамерикански форуми и панаири на книгата. Това спомага за нейния имидж и влияе върху разрешаването на някои проблеми, свързани с детското четене в Бразилия. На последния XVII *Международен панаир на книгата* в Рио де Женејро, състоял се в периода 3–13 септември 2015 г., специални екипи организират не само базар на своите издания, но четене на откъси от най-новите издания. Сред тях са „Elena, a filha da princesa” („Елена, дъщеря на принцесата”) от Marina Carvalho. Книгата спада към категорията *фентъзи* и доказва успеха на издателството в тази област, както и популяризирането на този тип детска и юношеска литература в Бразилия. Формат 16x23 см, 322 стр. ISBN-978-850-110-436-6. <http://www.bit.ly/cadernodeimprensager>. Тази и много други книги стигат до читателите си с подарък – автограф от авторите. Книгата „Елена, дъщеря на принцесата” и още няколко заглавия попадат в категорията на бестселърите на издателството и са предназначени за децата между 13-18 години. Интерес представляват книгите „O Lado feio do amor” с автор Colleen Hoover („Грозната страна на любовта”) и „Livro das sombras” („Книга на сенките”), включена към поредицата „Сбор на вещици” (Изданието е формат 14x21 см, 208 с. ISBN 978-850-109-629-6).

Сред водещите издателски формации, насочени към издаването за деца и по-точно в сферата на комиксите, е „Mauricio de Solsa Editora”. Създадена е в Сао Паоло през 1963 г. През годините досега са продадени милиони копия от изданията на компанията за деца и тийнейджъри. Сред известните комиксови серии най-разпространявани са „Relezinho Historical Collection”, която се издава от 1978–1980 г. и е най-популярната комиксова поредица, започва да се разпространява отново в наши дни, през 2012 г. „Monica Comic Book” излиза от 1970 г. С оригиналните си текстове, илюстрации и графичен дизайн печели подкрепата и симпатията на световната организация UNICEF. Излиза на английски, португалски и испански език. Разпространява се в голям тираж. „Monica Teen comic book” започва да се издава от 2008 г.

„Mauricio de Solsa Editora” разполага със собствена дистрибуторска мрежа и 86% от продукцията достига директно до потребителите ѝ. Освен комиксова литература тук се открояват и творби на класическите автори на детски книги. Изданията се предлагат с атрактивен графичен дизайн, оригинални илюстрации с твърда и мека подвързия. Сред новите заглавия са „Monica’s Gang Brazilian”, (200 с., ISBN-978-85-7488-895-8) и „Legends Monika’s Gang – Andersen, Grimm, and Perrault Tales” с автор и илюстратор Mauricio de Solsa. (200 с., ISBN-978-85-7488-713-5).

Сред утвърдените издателски марки, работещи в областта на образованието, научноизследователската дейност, правото и др. е „**Editora Ridee**”. Основана е 1970 г. в Сао Паоло. За повече от 45 години издателят успява да се наложи на вътрешния пазар и да се превърне в един от символите на успеха. Компанията преодолява редица предизвикателства и конкуренция, като успява да следва основната си цел – издаването на качествени книги, които да отговарят на изискванията на потребителите. Работи с едни от най-добрите автори и илюстратори в страната. Заема лидерски позиции при детската литература на пазара. Едни от основните ценности, които ръководят компанията, са търсените нужди от разнообразни тематика и задоволяване на потребителите с висококачествени и съдържателни издания. Компанията работи с най-новите печатарски, вкл. и хибридни технологии; позиционирана е в покрайнините на Сао Паоло, в местността Casa Verde. На 6000 кв. м площ са разположени предпечатният отдел, дистрибуцията, маркетинговият, счетоводният, рекламният отдел и PR. Забележителното е, че 2800 кв.м тук са предназначени за печат на детски издания.

Сред водещите издателски колекции на „Editora Ridee” са „Моята, Ана колекция”, предназначена за децата в предучилищна възраст и съдържаща 8 книжки, в които малчуганите, заедно с героинята Ана ще научат много образователни и ценни истории. С помощта на поредицата те по-бързо ще се подготвят за навлизане в истинското училище и ще познават историята на буквите, числата, тялото, животните и пр. Колекцията е преиздавана няколко пъти, като всяка книга има свой различен ISBN, но издателят е направил така, че обемът на страниците – 20, и форматът 25x25 см да бъде еднакъв за всички. Автор е *Regina Drummond*, а илюстратор *Vanessa Alexandre*. Подобно предназначение има „Samot Collection” със същия автор и илюстратор – *Taciana*

Otowitz. Сред самостоятелните заглавия на „Editora Ridee” интерес предизвиква „Prattcando matemática” или „Практическа математика”. Тя е предназначена за малчуганите, посещаващи детски градини между 3-4 г. Изданието е едно от полезните педагогически заглавия, с което децата да бъдат въведени по един интересен начин в света на числата. Книгата е с ISBN – 978-85-7774-424-4, в обем. 96 с., с твърда подвързия. Автор е *Eduardo Starke*, а илюстратори *Juliano Quintino* и *Andre Rebelo*. Избран е удачният формат 20x27 см. С религиозен и поучителен характер са и „Първата детска библия” от *Cristina Klein*, *Jaisan R. Carvalho*, *Adriana da Silva* и *Marcos Concalves*. Форматът на изданието е 16x20 см и обем от 48 страници, с твърда подвързия. ISBN-978-85-774-791-7.

Водеща издателска формация, работеща в сферата на детското книгоиздаване и насърчаваща четенето при децата е и „**Biruta Editor**”. Създадена през 2000 г., днес тя е насочена с издателската си политика към тийнейджърска аудитория, а и в издаваните книги се наблюдава критично мислене, придружено с много хумор. Обсъждат се актуални проблеми от ежедневието; акцентира се върху теми, вълнуващи младите хора. Освен насърчаване на четенето, от първостепенно значение е детето да се превърне в критичен и любознателен читател. Издателството предлага на аудиторията си специална селекция от книги в широк спектър от теми и жанрове, в които хуморът и спонтанните емоции улесняват идентификацията на героите. Сред интересните заглавия е „Момчета в библиотеката” от *Joao Luiz Marques*. Изданието предлага история за момчета, в която се открояват смелост, спонтанно решение и решителност, удивителна любов на героите към книгата и спасяването на любими заглавия от голям пожар. Форматът е 15.5x23 см (ISBN-978-857-848-135-3).

Изтъкнатите насърчителни примери сочат ускорено развитие на бразилското книгоиздаване за деца и тийнейджъри, в дейна подкрепа на детското четене.

BIBLIOGRAPHY

Georgieva, Stela. Media, literature, historicity. – V. Turnovo: University of Veliko Turnovo, 2013. – 200 p.

Georgiev, Lachezar, Stela Georgieva. Roads of Children’s Book. – Sofia: AN-DI, 2015. – 200 p.

<http://www.bit.ly/cadernodeimprensager>.

www.monica.com.br.

